

Zaaknummer : 01087951
Ons Kenmerk : ODH990105
Datum : 06-08-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 16 november 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het verwijderen van tijdelijke natuur op het voormalige marinevliegveld Valkenburg te Katwijk en wordt aangevraagd namens het Rijksvastgoedbedrijf. Ontheffing wordt gevraagd voor de in de artikelen 3.1, 3.2, 3.5, 3.6 en 3.10 van de Wet natuurbescherming opgenomen verbodsbepalingen voor wat betreft soorten zoals opgenomen in de soortenlijst behorende bij de biogeografische regio zeelei- en duinlandschap (bijlage I).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 november 2023 tot en met 1 november 2033.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan het Rijksvastgoedbedrijf;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de onder 'Relevante documenten' genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 mei 2034.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

Appendix I biogeografische zones

Appendix II nulmeting aangetroffen soorten

Appendix III ligging tijdelijke natuur ten opzichte van omgeving

Bijlage I soortenlijst biogeografische regio zeelei- en duinlandschap (ODH1004879)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c. de uit te voeren werkzaamheden;
  - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden alsmede het verwijderen van tijdelijke natuur dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 Het projectgebied tijdelijke natuur zoals opgenomen in het rapport 'Oplegnotitie Tijdelijke natuur Voormalige vliegveld Valkenburg' van 16 november 2023, dient minimaal één jaar beschikbaar te zijn voor tijdelijke natuur vanaf de datum inwerkingtreding.

Specifieke voorschriften

- 5 Vóórafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke natuur dient een inventarisatie te worden uitgevoerd van de eventueel in het gebied voorkomende soorten waarvoor deze ontheffing geldt. De methodologie en de timing van deze inventarisatie dient afgestemd te zijn op de soorten die redelijkerwijs kunnen worden verwacht in het gebied en dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige¹.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

- 6 Op basis van de inventarisatie dienen maatregelen te worden uitgevoerd die schade aan planten en dieren zo veel mogelijk dienen te voorkomen of tot een minimum te beperken. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- In het projectgebied aangetroffen planten en diersoorten dienen op zorgvuldige wijze te worden verplaatst naar een geschikt biotoop in de directe omgeving van het projectgebied;
  - Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoen activiteiten van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zaadzetting, voortplanting, winterrust) te voorkomen. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soorten;
  - Voorafgaand aan de werkzaamheden dient, indien de soort aanwezig is, de groeiplaats, voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaats en/of het foerageergebied van de betreffende soort op het juiste moment (buiten de kwetsbare periode van die soort) ongeschikt gemaakt te worden, om herkolonisatie tegen te gaan. Dit dient onder begeleiding van een deskundige van de betreffende soort(en) uitgevoerd te worden;
  - Alle mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige;
  - Bovenstaande maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol opgenomen te worden en uiterlijk drie maanden voor uitvoer van de werkzaamheden ter goedkeuring opgestuurd te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.
- 7 Toegestane beheer- en inrichtingsmaatregelen:
- minimale ingrepen om biodiversiteit te stimuleren zoals bijvoorbeeld: extensief beheren (als het de biodiversiteit ten goede komt) zoals 1 x per jaar maaien of extensief begrazen, ophangen nestkasten;
  - ingrepen om pionierssoorten te lokken zoals het (deels) afgraven van de bovenlaag, het graven van een poel of het aanleggen van een steilwand;
  - ook de aanleg van een zanddepot of een onverhard wandelpad is mogelijk mits dit niet meer dan maximaal 5% van het terrein bedoeld voor tijdelijke natuur betreft;
  - opschietende bomen mogen gerooid worden;
  - 'onkruiden' die schadelijk zijn voor de omgeving mogen bestreden worden (distels, Jacobskruid);
  - beperkte beheeringrepen ten behoeve van de veiligheid aan de randen of langs paden in het gebied zijn toegestaan.
- 8 Beheer- en inrichtingsmaatregelen die niet zijn toegestaan:
- het aanplanten van grassen, gewassen, houtopstanden en dergelijke;
  - grote ingrepen om er een tuin- of parkachtig landschap van te maken;

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- c. intensieve begrazing gedefinieerd als 1 grootvee-eenheid (GVE) per 3,3 hectare. Dit betekent dat de grenswaarde van de begrazingsdruk voor het totale areaal tijdelijke natuur dat door schapen wordt begraasd 26,6 GVE is (177 schapen). Het perceel van 11,5 hectare dat door jong rundvee wordt begraasd kan maximaal door 3,5 GVE (5 vaarzen) begraasd worden;
- d. vaker dan eens per jaar maaien, maaien en klepelen en bestrijding van 'onkruiden' die geen schade aanrichten aan de omgeving.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 16 november 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het verwijderen van tijdelijke natuur op het voormalige marinevliegveld Valkenburg te Katwijk en wordt aangevraagd namens het Rijksvastgoedbedrijf. Ontheffing wordt gevraagd voor de in de artikelen 3.1, 3.2, 3.5, 3.6 en 3.10 van de Wnb opgenomen verbodsbepalingen voor wat betreft soorten zoals opgenomen in de soortenlijst behorende bij de biogeografische regio zeelei- en duinlandschap (bijlage 1).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 november 2023 tot en met 1 november 2033.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- De aanvraag, 16 november 2023 (ODH881250);
- Oplegnotitie Tijdelijke natuur Voormalige vliegveld Valkenburg', IDDS B.V., rapportkenmerk A2346-03/JKO/not1, 16 november 2023 (ODH881251);
  - o Inventarisatie aanwezigheid soorten Voormalig vliegveld Valkenburg, IDDS B.V., rapportkenmerk A2346-03/BHO/rap1, 22 maart 2023 (ODH881251);
  - o Beheer- en huidig gebruiksplan vliegveld Valkenburg, IDDS B.V., rapportkenmerk A2346-03/JHO/bp1, 16 november 2023 (ODH881251).

Op 2 april 2024 hebben wij de volgende, voor dit besluit relevante, aanvullende gegevens ontvangen:

- Overzichtskaart aanwezige natuur (ecologische nulmeting), e-mail, IDDS B.V., 2 april 2024 (ODH1019373).

Op 12 april 2024 hebben wij de volgende, voor dit besluit relevante, aanvullende gegevens ontvangen:

- Uitbreiding aanvraag met soorten van de biogeografische regio duinlandschap, E-mail, IDDS B.V., 12 april 2024 (ODH1032697).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wnb nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 15 maart 2024 en 11 april 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 2 april 2024 en 12 april 2024 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 21 december 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag om ontheffing is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 3.6, 3.8 en 3.10 van de Wnb, de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015² van het ministerie van Economische Zaken (thans het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en de toelichting behorende bij de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Beleidslijn Tijdelijke Natuur

In de toelichting van de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland hebben wij aangegeven dat wij het beleid van de minister volgen ten aanzien van ontheffingverlening voor tijdelijke natuur. Het beleid van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is vastgelegd in de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015. Bij tijdelijke natuur gaat het om een ontheffing voor het verwijderen van tijdelijke natuur zodra een terrein zijn uiteindelijke bestemming krijgt. Daarbij gaat het alleen om de beschermde soorten die er bij de start van de tijdelijke natuur nog niet waren. Gelet op de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015 is sprake van tijdelijke natuur als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de uiteindelijke bestemming van het grondgebied ligt vast;
- de bestemming is nog niet gerealiseerd;
- de bestemming is in de regel niet natuur;
- de initiatiefnemer geeft ruimte aan spontane natuurontwikkeling tussen de ingebruikname van het terrein als tijdelijk natuurgebied en de realisatie van de uiteindelijke bestemming;
- de natuur krijgt minimaal één groeiseizoen de tijd om zich te ontwikkelen;
- er wordt gezorgd voor een deugdelijke ecologische nulmeting waarin staat welke beschermde soorten er al aanwezig zijn.

Beoordeling

Aanvraag

Het Rijksvastgoedbedrijf is voornemens om gefaseerd 4.900 woningen te realiseren op voormalig marinevliegkamp Valkenhorst dat sinds 2006 niet meer in gebruik is. Het plangebied is verdeeld in twee woongebieden en een natuurzone. Voor woongebied 1 zou in 2024 met de verkoop van woningen gestart worden. Woongebied 2 wordt pas over vijf à tien jaar ontwikkeld en zal tot die tijd deels in gebruik zijn als drone testveld en deels als tijdelijke natuur. In totaal is hier 87,8 hectare toegewezen aan de ontwikkeling van tijdelijke natuur. Appendix I geeft een beeld van de verschillende bestemmingen van het vliegveld. Het plangebied ligt ten oosten van het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide en ten noordwesten van de landgoederenzone Wassenaar – Voorschoten – Leidschendam/Voorburg.

Het is niet uitgesloten dat beschermde soorten zich in het projectgebied gaan vestigen. Allerlei soorten, behorende bij deze regio, kunnen zich in het projectgebied vestigen. Het ministerie heeft soortenlijsten samengesteld op basis van een biogeografische indeling. De locatie van de tijdelijke natuur waar de aanvraag betrekking op heeft, hoort bij de regio zeekleigebied. De aanvraag heeft derhalve betrekking op het overtreden van verbodsbepalingen ten aanzien van alle soorten die bij deze regio horen.

Beleidslijn tijdelijke natuur

De tijdelijke natuur waar de aanvraag betrekking op heeft betreft tijdelijke natuur zoals bedoeld in de Beleidslijn Tijdelijke Natuur. De bestemming van het grondgebied is in 2022 in het bestemmingsplan Valkenhorst vastgelegd. Voorts is er sprake van licht geleide spontane natuurontwikkeling. Het huidige extensieve begrazings- en maaibeheer wordt onder begeleiding van een ecologisch deskundige voortgezet. Hierbij wordt elk deel van het terrein niet vaker dan eens per jaar gemaaid en extensief begraaasd. Dit betekent dat de natuur zijn gang kan gaan

² Gepubliceerd in de Staatscourant 2015, nr. 29016, van 10 september 2015.
ODH990105

en dat op deze manier de natuur zich spontaan kan ontwikkelen. Aangezien de nieuwe bestemming (realisatie woongebied 2) niet binnen vijf à tien jaar gerealiseerd zal zijn, is er sprake van minimaal één groeiseizoen van de tijdelijke natuur.

Ook aan de voorwaarde van een nulmeting is voldaan. Sinds 2014 zijn verschillende ecologische onderzoeken uitgevoerd door SOVON, Eelerwoude en de zoogdiervereniging. De in 2021 en 2022 uitgevoerde onderzoeken dienen als de ecologische nulmeting en zijn door een ecologisch deskundige van Ecogroen deugdelijk uitgevoerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van rugstreeppad, boomkikker, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, vlinders, platte schijfhoren, waterspitsmuis en kleine marterachtigen et cetera is uitgevoerd conform de soortinventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus (2017) en de desbetreffende Kennisdocumenten (BIJ12). Het onderzoek naar broedvogels is uitgevoerd conform het broedvogel monitoring project (BMP) van SOVON. Hiermee zijn van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest en daarmee blijkt dat de aanwezigheid van voorgenoemde soorten in het gebied voor tijdelijke natuur ten tijde van de nulmeting voldoende aangetoond en/of uitgesloten kan worden.

Aangetroffen soorten

Bij de inventarisatie (nulmeting) zijn verschillende beschermde soorten aangetroffen in en rondom het plangebied (zie appendix II). Voor de al aanwezige soorten in het gebied is apart ontheffing van de Wnb aangevraagd middels een soortenmanagementplan (zaaknummer 01093595).

Geen andere bevredigende oplossing

Een alternatievenafweging is niet aan de orde. Het terrein waarvoor 2006 en na de realisatie woningbouw geen/nauwelijks natuur mogelijk was/zal zijn, kan door het toestaan van tijdelijke natuurontwikkeling nu de kans krijgen zich te ontwikkelen tot biotopen waar allerlei soorten flora en fauna profijt van kunnen hebben.

Voorgestelde maatregelen en instandhouding van soorten

Het is niet uit te sluiten dat soorten zich binnen de looptijd van de ontheffingsperiode van tijdelijke natuur in het projectgebied kunnen gaan vestigen. Het concept 'Tijdelijke Natuur' zal succesvol zijn als soorten daadwerkelijk de kans krijgen om zowel het gebied te koloniseren, als vanuit het gebied nieuwe gebieden te koloniseren. Daarom is het van belang dat de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend gedurende de periode dat tijdelijke natuur wordt toegestaan, de kans krijgen het gebied te kunnen koloniseren en/of zich kunnen verspreiden vanuit het projectgebied naar de omgeving. Hierbij is van belang dat de natuur minimaal één jaar de tijd krijgt om zich te ontwikkelen. Dit hebben wij in voorschrift 3 vastgelegd.

Beheer Tijdelijke Natuur

Het beheer van Tijdelijke Natuur kent een aantal randvoorwaarden om natuurlijke ontwikkeling te waarborgen, welke wij in voorschrift 6 en 7 hebben vastgelegd. Hierbij zijn minimale ingrepen om biodiversiteit te stimuleren door bijvoorbeeld extensief beheer voor onder andere weidevogels. Onder extensief beheer wordt verstaan beheer ten goede van de biodiversiteit door maximaal één keer per jaar te maaien of extensief te begrazen. Extensieve begrazing van een zeekleilandschap is gedefinieerd als 3,3 hectare per grootvee-eenheid (GVE). Eén GVE correspondeert met één volwassen rund, 0,7 vaars, 0,5 pink, 0,9 paard, 0,65 pony, 0,15 schaap, 0,20 geit³⁴. Gezien de areaalgrootte tijdelijke natuur van 87,8 hectare, is de grenswaarde voor een extensieve graasdruk 26,6 GVE. De schaapskudde bestaat uit ongeveer 100 dieren oftewel 15 GVE. Het areaal dat door 30 jonge koeien van 1,5 tot 2,5 jaar (vaars) wordt begraasd is 11,5 hectare groot. Een perceel van deze grootte kan echter door maximaal 3,5 GVE, oftewel 5 vaarzen (3,5 / 0,7) begraasd worden onder een extensief begrazingsregime. Indien andere grazers ingezet zouden worden, mogen maximaal 7 pinken, 3 paarden, 5 pony's, 23 schapen of 17 geiten ingezet worden. Het

³ Zie ook: <https://natuurkennis.nl/thema-s/begrazing/begrazing/typen-beweiding/>

⁴ Zie ook: <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/agrarische-natuurtypen/a01-agrarische-faunagebieden/a01-01-weidevogelgebieden/>
ODH990105

huidige beheer van dit perceel is dus momenteel te intensief en dient aangepast te worden om aan de voorwaarden voor tijdelijke natuur te voldoen.

Het is toegestaan om ingrepen te plegen om pionierssoorten te lokken. Denk hierbij aan het verwijderen van verharding, het plaatsen van stobben en wortelkluiten, het aanbrengen van een leeflaag, zand- of grondlichaam, het graven van een poel of het aanleggen van een steilwand. De aanleg van een onverhard wandelpad of aanleg van tijdelijke zanddepots is mogelijk mits dit niet meer dan maximaal 5% (1.650 m²) van het areaal bedoeld voor tijdelijke natuur betreft. Ook mogen opschietende bomen gerooïd worden en 'onkruiden' die schadelijk zijn voor de omgeving bestreden worden (distels, jacobskruiskruid).

Verwijderen Tijdelijke Natuur

Van belang is ook dat voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke natuur in beeld wordt gebracht welke soorten zich hebben gevestigd. De methodiek en timing van deze inventarisatie dient afgestemd te zijn op de soorten die redelijkerwijs in het gebied kunnen worden verwacht. Op basis van deze inventarisatie dienen maatregelen te worden uitgevoerd die schade aan planten en dieren zoveel mogelijk dienen te voorkomen of tot een minimum te beperken. Bij het opstellen van deze maatregelen dient rekening te worden gehouden met de volgende voorwaarden, zoals ook vastgelegd in voorschrift 5:

- in het projectgebied aangetroffen beschermde planten en diersoorten dienen op zorgvuldige wijze te worden verplaatst naar een geschikt biotoop in de directe omgeving van het projectgebied;
- bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zaadzetting, voortplanting, winterrust) te voorkomen. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soorten;
- voorafgaand aan de werkzaamheden dient, indien de soort aanwezig is, de groeiplaats, voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaats en/of het foerageergebied van de betreffende soort op het juiste moment (buiten de kwetsbare periode van die soort) ongeschikt gemaakt te worden, om herkolonisatie tegen te gaan. Dit dient onder begeleiding van een deskundige van de betreffende soort(en) uitgevoerd te worden;
- alle mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

De ontheffing geldt voor de soorten die behoren bij de regio zeeleilandschap (beleidslijn tijdelijke natuur, bijlage 1). Het is mogelijk dat in de toekomst deze lijst wordt aangepast. Deze ontheffing geldt ook voor geactualiseerde versies van deze lijst.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de realisatie en het verwijderen van de tijdelijke natuur niet leidt tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van soorten zoals opgenomen in de soortenlijst behorende bij de biogeografische regio zeeleigebied (bijlage 1).

Ecologisch werkprotocol

Bij realisatie van de nieuwe bestemming van het terrein dat aangemerkt is als tijdelijke natuur, dienen eventueel aanwezige beschermde soorten verplaatst te worden, dan wel, voorkomen worden dat deze zich ten tijde van de werkzaamheden in het gebied bevinden (ongeschikt maken terrein). De inventarisatie van beschermde soorten en de te treffen maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol opgenomen te worden. Deze dient drie maanden voor uitvoer van de werkzaamheden ter goedkeuring opgestuurd te worden naar Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschriften 4 en 5). De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Het ecologisch werkprotocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd

te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang “ter bescherming van flora en fauna”, zoals opgenomen in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, onder 4, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, onder 1, van de Wnb. Tijdelijke natuur draagt bij aan de duurzame instandhouding van de inheemse flora en fauna. Er worden met tijdelijke natuur mogelijkheden geboden om de verspreiding van soorten te bevorderen. Met name pioniersoorten en vroege soorten die afhankelijk zijn van dynamiek in het landschap, kunnen daarvan profiteren. In een volgend stadium van natuurlijke successie zullen deze soorten vanzelf verdwijnen, maar wordt er ruimte geboden aan andere beschermde soorten.

Tijdelijke natuur kan daarom een permanente winst zijn. Soorten kunnen zich in het tijdelijke gebied versterken en van daaruit nieuwe terreinen bezetten.

Het belang waarop ontheffing wordt verleend is de bescherming van de flora en fauna. Gelet op het voorgaande en door het treffen van de in de ontheffing genoemde maatregelen zijn wij van oordeel dat het verbeteren van de situatie voor de eerdergenoemde soorten van een zodanig belang is dat de negatieve effecten op beschermde dier- en plantensoorten, die als gevolg van de opruiming van de tijdelijke natuur van het project zullen optreden, rechtvaardigen.

Samenhangende besluiten

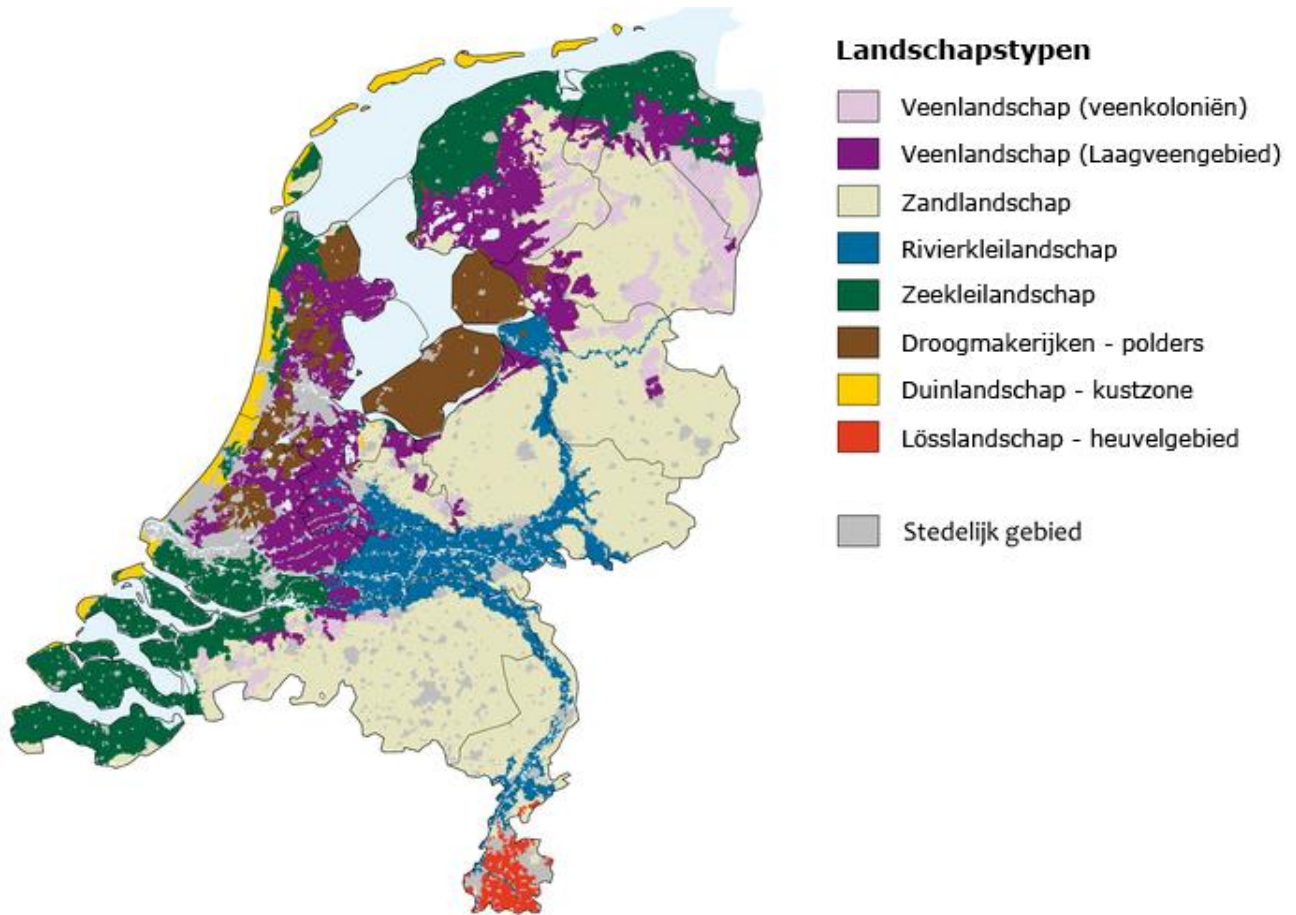
Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar de mogelijke effecten van de tijdelijke natuur op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van de relevante artikelen van de Wnb en de Beleidslijn Tijdelijke Natuur worden verleend.

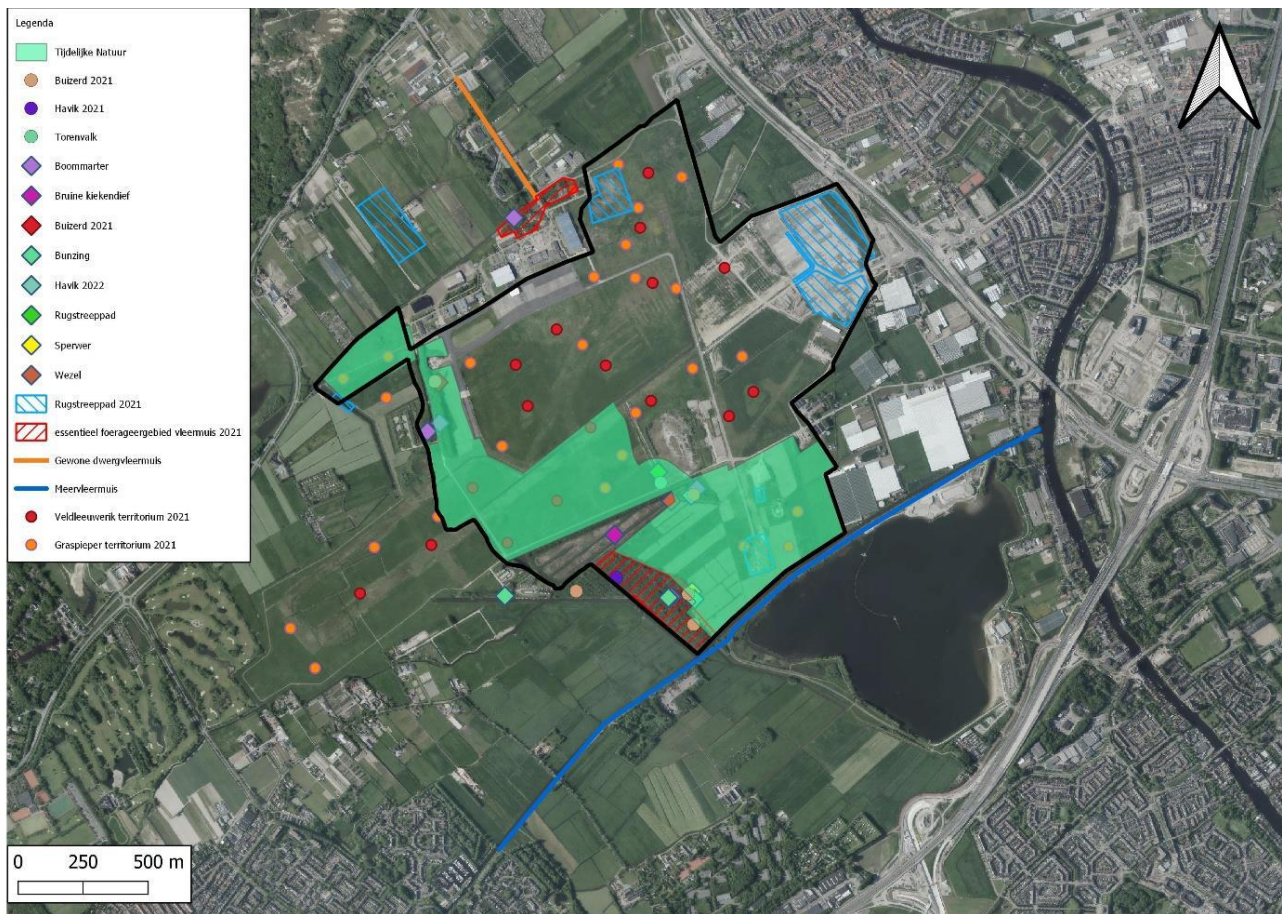
Appendix I Biogeografische regio's

*Figuur 1 aangevraagd zijn de soorten die behoren bij de biogeografische zone zeekleilandschap van de Beleidslijn Tijdelijke Natuur.
Bron: landschapstypologie, Compendium voor de Leefomgeving.*

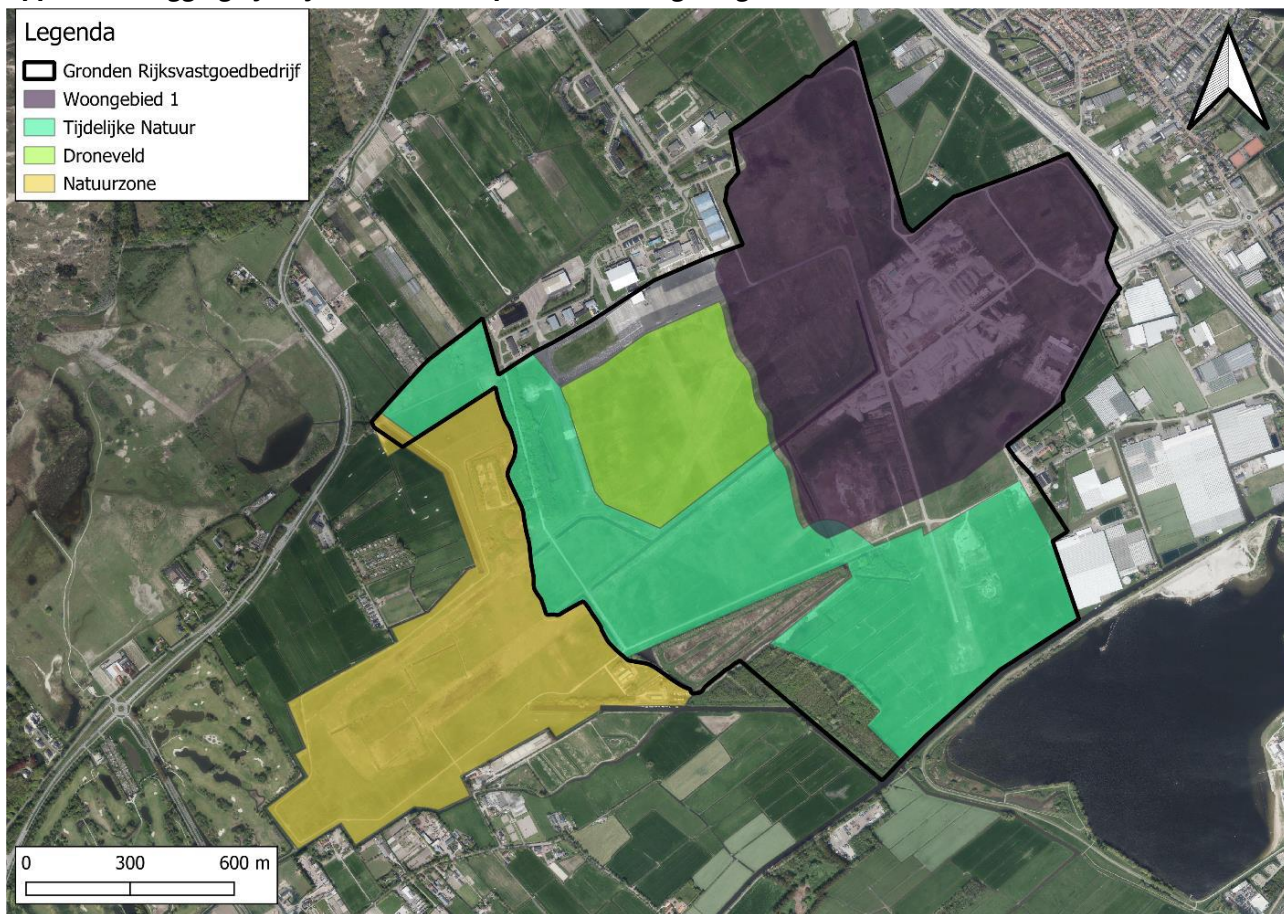
Appendix II nulmeting

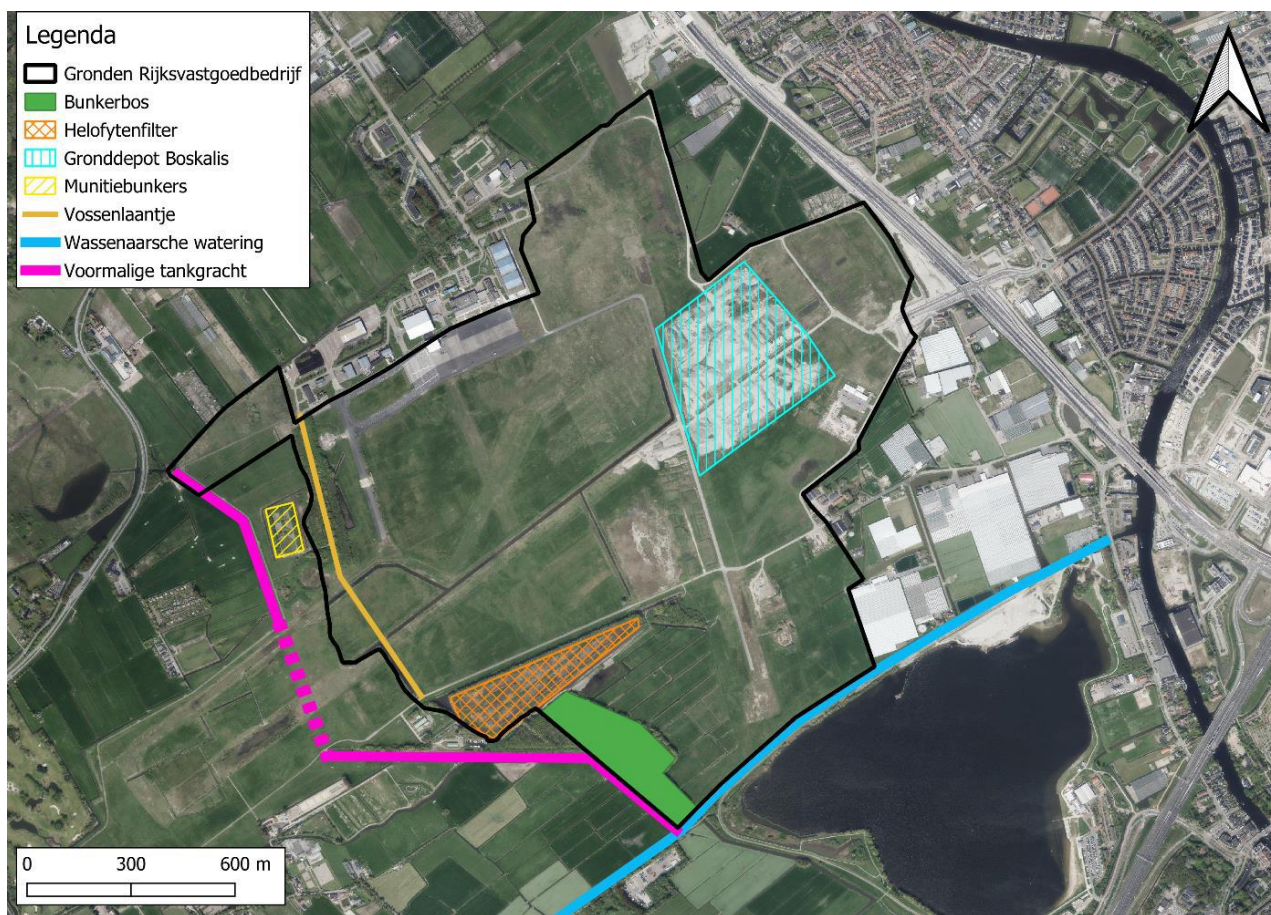
Figuur 2 Nulmeting tijdelijke natuur Valkenhorst april 2024.

Appendix III ligging tijdelijke natuur ten opzichte van omgeving

Figuur 3 ligging projectgebied tijdelijke natuur ten opzichte van droneveld, natuurzone en woongebied.

Figuur 4 Ligging landschapselementen Valkenhorst.